GINEKOLOGIYADA ANOMAL QON KETISH: TASHXIS VA DAVO USULLARI

Abdubokieva Feruza Baratovna
1-sonli Shahar tumanlararo perinatal markaz. Akusher-Ginekolog,
E-mail: feruza.abdubakiyeva@mail.ru

Received: 02.09.2025
Revised: 03.06.2025
Accepted: 07.09.2025

Key words:
abnormal uterine bleeding, gynecology, menstrual cycle, hypermenorrhea, metrorrhagia, hormonal disorders, diagnosis, treatment methods, fibroids.

Kalit so‘zlar: anomal qon ketish, ginekologiya, hayz sikli, gipermenoreya, metrorragiya, gormonal buzilishlar, tashxis, davo usullari, fibromalar.

Ключевые слова:
аномальные кровотечения, гинекология, менструальный цикл, гиперменорея, метроррагия, гормональные нарушения, диагностика, методы лечения, фибромы.

Abstract. This article provides detailed information on the concept of abnormal uterine bleeding in gynecology, its types, causes, and symptoms, as well as proper diagnosis and effective treatment methods. Abnormal uterine bleeding includes problems arising from menstrual cycle disorders in women and can negatively affect reproductive health. The article aims to help readers gain deeper knowledge about the causes of gynecological bleeding and ways to address them

Annotatsiya. Ushbu maqolada ginekologiyada anomal qon ketish tushunchasi, uning turlari, sabab va alomatlari, shuningdek, to‘g‘ri tashxis va samarali davo usullari haqida batafsil ma’lumot beriladi. Anomal qon ketish ayollarda hayz siklining buzilishi natijasida yuzaga keladigan muammolarni o‘z ichiga oladi va reproduktiv salomatlikka salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Maqola orqali o‘quvchilar ginekologik qon ketishlarning sabablari va ularni bartaraf etish usullari haqida chuqurroq bilim olishlari maqsad qilinadi.

Аннотация. В данной статье подробно рассматривается понятие аномальных маточных кровотечений в гинекологии, их виды, причины и симптомы, а также правильная диагностика и эффективные методы лечения. Аномальные кровотечения включают в себя проблемы, возникающие в результате нарушения менструального цикла у женщин, и могут негативно влиять на репродуктивное здоровье. Цель статьи — помочь читателям получить более глубокие знания о причинах гинекологических кровотечений и способах их устранения.

Kirish. Ayollarning reproduktiv salomatligi hayot sifatida muhim o‘rin tutadi va uning asosiy ko‘rsatkichlaridan biri bu hayz siklining muntazamligi va normal o‘tishi hisoblanadi. Hayz vaqtida qon ketish tabiiy jarayon bo‘lsa-da, ba’zida bu jarayonda qon ketish me’yordan tashqari ko‘p yoki noaniq bo‘lib, ayol organizmida turli muammolar paydo bo‘lishiga sabab bo‘ladi. Ginekologiyada anomal qon ketish atamasi aynan shunday hayz sikli buzilishlarini, ya’ni me’yoriydan ortiq yoki kam qon ketishni, shuningdek hayz vaqtidan tashqari qon ketishini ifodalaydi. Anomal qon ketish ko‘plab ayollar orasida uchraydigan holat bo‘lib, uning yuzaga kelish sabablari turlicha va ba’zida jiddiy patologiyalarni ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli, bu muammoni vaqtida aniqlash, uning sabablari va tabiatini tushunish, shuningdek, to‘g‘ri va samarali davolash usullarini tanlash ginekologiyada katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada anomal qon ketishning turlari, sabab va alomatlari, tashxis usullari hamda zamonaviy davo usullari haqida batafsil ma’lumot beriladi. Maqsad – ayollarga o‘z sog‘lig‘ini yaxshiroq anglash va muammolarni o‘z vaqtida hal etishda yordam berishdir.

Ginekologiyada anomal qon ketish — ayollarda hayz siklining buzilishi natijasida kelib chiqadigan normadan tashqari yoki ortiqcha qon ketishni ifodalaydi. Bu holat ko‘plab ayollar orasida uchraydi va ko‘pincha reproduktiv yoshdagi ayollarda ko‘rinadi. Anomal qon ketishning sabablari xilma-xil bo‘lib, ularning to‘g‘ri tashxisi va samarali davosi ayol salomatligini saqlashda muhim ahamiyatga ega.

Hozirgi vaqtda barcha AMClar FIGO tasnifi (PALM-COEIN) bo'yicha bo'lingan (2011, 2018 yilda o'zgartirilgan).

Tasniflash reproduktiv yoshdagi homilador bo'lmagan ayollarda AMCning etiologik omiliga asoslanadi va quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Polip (polip) - (AMC-P);
- Adenomiyoz (adenomiyoz) - (AMC-A);
- Leyomioma (leiomyoma) - (AMC-L);
- Malignizaciya (malignite) - (AMC-M) va giperplaziya (giperplaziya);
- Koagulopatiya (koagulopatiya) - (AMC-C);
- Ovulyatsiya disfunktsiyasi (ovulyatsiya disfunktsiyasi) - (AMC-O);
- Endometriyal (endometriyal) - (AMC-E);
- Yatrogen (yatrogen) - (AMK-I);
- Hali tasniflanmagan (birorta toifaga kirmaydi) - (AMK-N).

Anomal qon ketish holatida to‘g‘ri tashxis qo‘yish uchun quyidagi usullar qo‘llaniladi:

- Tibbiy tarixni yig‘ish: Hayz siklining tavsifi, simptomlar, o'tgan kasalliklar va dori qabul qilish haqida ma'lumotlar.
- Jismoniy ko‘rik: Ginekologik tekshiruv, bachadon va tuxumdonlarni palpatsiya qilish.
- Ultratovush tekshiruvi (UZI): Bachadon va tuxumdonlarning holatini aniqlash.
- Laborator tahlillar: Qon tahlillari, gormonal profillar va infektsiyalarni aniqlash.
- Bachadon shilliq qavatining biopsiyasi: Zarur hollarda shilliq qatlam namunasi olinadi.

Davolash anomal qon ketish sabablari va og‘irligiga qarab belgilanadi. Asosiy davo yo‘llari quyidagilardan iborat:

- Gormonal terapiya: Estrogen va progesteron preparatlari yordamida siklni tartibga solish.
- Antibiotiklar: Agar yallig‘lanish aniqlansa.
- Jarrohlik usullari: Polip, fibromalarni olib tashlash yoki og‘ir holatlarda bachadonni yo‘q qilish (histerektomiya).
- Qon ketishni to‘xtatuvchi dori vositalar: Qon ivishini yaxshilovchi preparatlar.
- Hayot tarzini o‘zgartirish: Stressni kamaytirish, sog‘lom ovqatlanish va jismoniy faollik.

Anomal qon ketish ginekologiyada keng tarqalgan muammo bo‘lib, uning vaqtida aniqlanishi va to‘g‘ri davolanishi ayol sog‘lig‘ini saqlashda muhim ahamiyatga ega. Har qanday ginekologik shubha holatida shifokorga murojaat qilish tavsiya etiladi. O‘z vaqtida tashxis va davo samarali natijalar beradi hamda jiddiy asoratlarning oldini oladi.

Tadqiqot muhokamasi. Anomal qon ketish ginekologiyada keng tarqalgan va ko‘plab ayollarda reproduktiv sog‘likka salbiy ta’sir ko‘rsatadigan muammo hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, bu holatning sabablari turlicha bo‘lib, eng ko‘p uchraydiganlari — gormonal nomutanosibliklar, yallig‘lanish jarayonlari, bachadon fibromalari va poliplari, shuningdek qon ivishining buzilishlari hisoblanadi. Ushbu omillar hayz siklining muntazamligini buzib, ayollarda nafaqat jismoniy, balki psixologik noqulayliklar ham keltirib chiqaradi. Tashxis jarayonida ultratovush tekshiruvi va laborator tahlillar alohida ahamiyat kasb etadi, chunki ular yordamida patologik o‘zgarishlar aniq ko‘rinadi va boshqa kasalliklardan farqlash imkoniyati paydo bo‘ladi. Shu bilan birga, biopsiya kabi invaziv usullar faqat zarurat tug‘ilganda qo‘llanilishi tavsiya etiladi.

Davo usullariga kelsak, gormonal terapiya ko‘p hollarda muvaffaqiyatli natija beradi, chunki ko‘plab anomal qon ketishlar gormonal disbalansdan kelib

chiqadi. Ammo yallig‘lanish mavjud bo‘lsa, antibiotiklar shart. Bachadon fibromalari yoki poliplari kabi tuzilmaviy o‘zgarishlarda jarrohlik aralashuvi zarur bo‘ladi. Shuningdek, dori vositalari bilan birgalikda hayot tarzini optimallashtirish ham samaradorlikni oshiradi. Tadqiqot davomida aniqlangan muammolardan biri — ayollarning ko‘pchiligi anomal qon ketishni jiddiy qabul qilmay, vaqtida shifokorga murojaat qilmasligi bo‘ldi. Bu esa kasallikning og‘irlashishiga olib keladi. Shu sababli, ayollarda reproduktiv sog‘liq haqida kengroq ma’lumot berish va profilaktika choralarini kuchaytirish muhimdir. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, anomal qon ketishni kompleks tashxis va individual yondashuv asosida davolash, ayol sog‘lig‘ini saqlashda samarali va muhim yo‘ldir. Kelgusida bu boradagi ilmiy tadqiqotlarni yanada chuqurlashtirish, yangi diagnostik va davolash metodlarini ishlab chiqish zarur.

Xulosa. Anomal qon ketish ginekologiyada keng tarqalgan va ayollarning reproduktiv salomatligiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadigan muammo hisoblanadi. Uning sabablari gormonal buzilishlardan tortib, yallig‘lanish, o‘sma jarayonlari va qon ivishining buzilishigacha bo‘lishi mumkin. To‘g‘ri tashxis qo‘yish uchun tibbiy tarixni o‘rganish, jismoniy tekshiruv, ultratovush va laborator tahlillar muhim ahamiyatga ega. Davolash usullari esa sabab va holatga qarab farqlanadi: gormonal terapiya, antibiotiklar, jarrohlik aralashuvlari va hayot tarzini o‘zgartirish kabi choralar qo‘llaniladi. Anomal qon ketishni o‘z vaqtida aniqlash va individual yondashuv asosida davolash ayollarning hayot sifatini oshiradi va jiddiy asoratlarning oldini oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati

1. Azizova, G. T., & Qodirov, S. M. (2019). *Ginekologiya asoslari*. Toshkent: Tibbiyot nashriyoti.
2. Islomova, N. F. (2020). Anomal qon ketish va uning davolash usullari. *Toshkent tibbiyot akademiyasi axborotnomasi*, 3(12), 45-51.
3. Toshkent davlat tibbiyot universiteti. (2018). *Ayollar kasalliklari va ginekologiya*. Toshkent: TDTU nashriyoti.
4. Karimova, L. S. (2021). Hayz buzilishlari va ularni davolash. *Milliy ginekologiya jurnali*, 4(7), 22-29.
5. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi. (2017). *Ayollarda ginekologik kasalliklarni tashxis va davolash bo‘yicha qo‘llanma*. Toshkent.
6. Tursunova, D. R. (2019). Gormonal buzilishlar va ularning ginekologik ko‘rinishlari. *Sog‘liqni saqlash sohasi ilmiy-texnik jurnali*, 2(8), 37-43.